

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

man en ny lov, der også optog regler om beskyttelse af dansk filmsindustri. I 1930 nedsattes et udvalg, der fremkom med betænkning i 1932. Dette førte så til en ny lov i 1933, stadig med fastholdelse af bevillingssystemet. Denne lov afløstes af loven af 1938, der ændrede reglerne om bevillingssystemet på forskellige, men ikke afgørende punkter. Et i 1947 nedsat udvalg med repræsentanter for de politiske parter afgav i 1950 den såkaldte røde betænkning, der indeholder en ret indgående behandling af spørgsmålet bevillingssystemet kontra fri næring. De borgerlige partier var i princippet imod opretholdelse af bevillingssystemet, men betænkningen konkluderer i et lovforslag, der stadig er baseret på dette system. I øvrigt førte udvalgsarbejdet ikke til fremsættelse af noget lovforslag i tinget.

Forslaget til den gældende biograflov, der blev vedtaget af folketinget i maj 1964, var udarbejdet af ministeriet, dog således at der i en vis udstrækning var taget hensyn til forslagene i den røde betænkning. Man blev stående ved bevillingssystemet navnlig under henvisning til faren for udenlandsk kapitals indflydelse på biografdriften.

En væsentlig begrundelse for, at man således i så lang tid har opretholdt bevillingssystemet, har været henvisningen til filmens kulturelle funktion. Man har anset det for afgørende, at der blev skabt de bedst mulige betingelser for en fri og uafhængig ledelse af biograferne. Derved har man ment at kunne sikre, at der vises film af bedst mulig kvalitet.

Der er heller ikke for mig nogen tvivl om, at bevillingssystemet i perioder har haft sin gode berettigelse og har virket efter hensigten. Det er imidlertid mere tvivlsomt, om det gælder i dag. Således viser en gennemgang af listen over bevillingshaverne, at disse langt fra altid er branchekyndige og vel heller ikke i alle tilfælde kan siges at have den kunstneriske indsigt, som loven efter sin ordlyd må fordrer. Ofte har der blandt ansøgerne ikke været tilstrækkelig — eller i hvert fald ikke tilstrækkelig mange — kvalificerede folk, eller det har i praksis vist sig, at bevillingshaveren ikke havde mulighed for at føre et repertoire i overensstemmelse med biograflovens strenge krav.

Dette hænger jo nok sammen med de betydelige økonomiske vanskeligheder, som har ramt biograferhvervet som følge af, at besøget sideløbende med fremkomsten og udbredelsen af fjernsynet er gået meget voldsomt tilbage. Selv om denne tilbagegang nu glædeligvis synes at være standset og måske erstattet af en lille fremgang, gælder det i de fleste tilfælde, at det ikke er så indbringende som før at være indehaver af en biografbevilling.

Et problem, der er blevet særlig aktuelt i de senere år, er lejespørgsmålet. Lejekravene er på grund af prisudviklingen kommet meget højt op, og det fremhæves ofte fra ejerside, at det vil være muligt at opnå meget høje lejeløb ved nedlægning af biografer og ved efter ombygning at leje ud til f. eks. kædeforretninger, bowlingbaner el. lign. Hyppigt tilbyder de pågældende interessenter selv at bekoste denne ombygning. Resultatet bliver ofte, at lejen sættes så højt, at den for bevillingshaveren vanskeliggør et repertoirevalg i overensstemmelse med biograflovens forudsætninger.

Det er ofte fremhævet, at bevillingssystemet medvirker til at holde biografbilletpriserne nede på et rimeligt niveau. Dette har uden tvivl også været tilfældet tidligere, især forud for fremkomsten af TV, da publikums interesse var meget stor. Man kunne gennem bevillingssystemet regulere antallet af biografer og dermed sikre de lavest mulige driftsudgifter og derved holde billetpriserne nede. Som forholdet har været efter fremkomsten af TV, hvor publikumsantallet altså er dalet stærkt, har dette synspunkt for mig at se ikke den samme vægt. Situationen er som nævnt ganske vist ved at ændre sig i positiv retning, men det kan ikke udelukkes, at en friere næringsform lige så godt eller måske endda bedre kunne holde priserne nede. Jeg kunne derfor godt tænke mig, at en nærmere undersøgelse ville vise, at der ikke er afgørende grunde, som taler mod en overgang til en eller anden form for fri næring eller betinget fri næring. Skal man ind på det, bør man imidlertid nok sikre sig, at konkurrencen virkelig bliver fri. Aftaler om billetpriser vil vel i givet fald kunne rammes af monopollovgivningen; for at modvirke monopoldannelse kunne